

«Tornišos», kur par elektrību gādā saule

Iespējams, ne viens vien, kurš šovasar devās vasaras svelmē veldzēties uz Gaurata ezeru, pamanīja, ka līdzās senajam ūdenstornim, kas, spītējot laikiem, joprojām lepni slejas uz ūdenskrātuvi vedošās brauktuves malā, nu slejas arī jauna mūsdienīga dzīvojamā ēka. Bez tam, kas šodienas energoresursu sadārdzinājuma laikā nav mazsvarīgi, īpašumā elektroenerģija tiek iegūta, izmantojot saules baterijas.

Patiesībā ekskluzīvs īpašums

Anna un Pēteris Ozoliņi «Tornišos» Dobeles pagastā par savu mājvietu sauc jau vairākus gadus.

Saimniece stāsta – Pēteris ir dobelnieks, savukārt viņa uzagusi Miltiņos.

- Abi mācījāmies un strādājām Rīgā. Kādu laiku dzīvojām pie mamiem vecākiem Miltiņos. Un, jāteic godīgi, sākumā domājām, ka savu ģimenes ligzdu arī veidosim Pierīgā. Bet prātot jau mēs visi varam, dzīve visu izkārtu pa savam prātam.

Vasarā, braucot atpūsties uz Gauratu, ievērojām šo pamesto ūdenstorni. Pēteris sacīja – es tādu vēlētos savā īpašumā! Pamests, aizaudzis ar krūmiem, nevienam to nevajag... Tā radās doma, ka varētu šo vietu iegādāties. Sākām interesēties, kam šis īpašums pieder. Izrādījās, ka tas ir pašvaldības pārziņā un ka to var iegādāties izsolē. Neslēpšu, līdz tam nemaz nezinažām, ka notiek šādas pašvaldības īpašumu izsoles. Tā kā vīrs tobrīd bija komandējumā, pati devos uz izsolu un šo īpašumu iegādājos, - atceras Anna.

Sarunbiedri smejas – Latvijā nav nemaz tik daudz cilvēku, kuri var palepoties, ka viņiem pieder īsts ūdenstornis. Ja arī ir, lielākoties šī ēka ir pārbūvēta, pielāgojot dažādam komerciālām vajadzībām, teiksim, pārtaisot par ekskluzīvu ēdināšanas uzņēmumu vai izstāžu telpu. Lejasstrazdos esošais ūdenstornis, lai arī sen vairs nekalpo savām primārajām funkcijām, joprojām saglabāts pirmatnējā veidolā. Pašlaik tas kalpo kā saimniecības ēka, bet nākotnē, iespējams, jau pārtaps par savdabīgu skatu torni, jo apkaimes ainava ir patiešām burvīga. Pēteris teic – idejas ir, bet vēl līdz galam jāizdomā, kuras no tām tiks realizētas. Varbūt vecais ūdenstornis tā arī paliks tikai pašu un draugu priekam, varbūt kalpos plašākam interesentu pulkam. Jebkurā gadījumā jaunieši var būt lepnī, ka nopirkuši patiesi ekskluzīvu īpašumu.

Fermu drupas netraucē

Tiesa, visapkārt «Tornišiem» atrodas bijušās kopsaimniecības «Dobeļe» plašā cūku kompleksa drupas. Vai tas jaunus saimniekus nemulsina? Anna smejas, atgādinot, ka labi zinājuši, ko iegādājas, jo īpašums tā arī saucies «Ūdenstornis pie cūku fermām». Tikai vēlāk, jau piedāvājot to izsolē, nosaukums nomainīts pret pievilcīgākajiem «Tornišiem».

- Runājot par fermu graustiem, jāteic, ka tiem visiem ir īpašnieki. Ceru, ka ar laiku viņi savus īpašumus sakops. Godīgi sakot, ikdienā braucot tiem garām, redzam, ka pa drusciņai jau tas arī notiek. Par to prieks. Tiesa, raizes sagādā garām «Tornišiem» vedošā brauktuve. Tā ir sliktā stāvoklī, bet pa to vasarā pārvietojas ļoti daudz bērnu. Uzskatu, ka šis ceļš un tam piegulošie grausti ir nedroši. Ir izcirsti arī tuvējie meži, bērni tur staigā, spēljas un nedomā, ka var gadīties, ka kāds no palikušajiem baļķiem var viņiem uzkrīst. Bet esam optimisti un ceram, ka ar laiku īpašnieki savus īpašumus sakops.

Ar šodienas prātu lēšam, ka esam savu īpašumu iegādājušies īstajā brīdī par labu cenu. Arī vasarā atpūtnieki mūs īpaši netraucē. Vairāk interesentu bija sākumā, kad cēlām māju, iežogojām teritoriju. Tagad ziņkāre ir mazinājusies. Lielākoties uz klausām jautājumus, vai tiešām visa teritorija pieder mums, arī ūdenstornis, vai neirējam zemi no pašvaldības...

Vienīgais traucēklis vasarā ir putekļi, kas rodas, automašīnām braucot uz Gauratu. Bet ceram, ka ar laiku brauktuvi sakārtos. Galu galā Gaurata ezers ir vienīgā novada oficiālā peldvieta, kur regulāri veic arī ūdens kvalitātes monitoringu. Ļoti ceram, ka tas tā arī paliks, ka peldvieta paliks pašvaldības īpašums un to nepārdos privātpersonām, - saka Pēteris.

Saprātīgākais variants

Jautāti, kādēļ «Tornišos» savulaik izvēlēts izmantot saules baterijas, Ozoliņu saime vienbalsīgi atbild – tas bija saprātīgākais variants.

- Uzbūvētā dzīvojamā ēka ir, ja tā var teikt, balstīta uz elektrību. To apkurinām ar elektrību, uz to balstīta arī ūdensapgāde. Līdz ar to zinājām, ka rēķins par elektrības patēriņu būs liels. Un tas neraugoties uz to, ka ēku jau sākotnēji būvējām kā tā saucamo «pasīvi māju» jeb gana energoefektīvu. Piemēram, nams ir maksimāli nosiltināts, hermētisks, lai nebūtu nekādu siltuma zudumu. Pat ārdurvis ir ļoti hermētisks, logi ar trīs pakešu kamerām. Jā, tie ir papildus izdevumi, bet tie noteikti vēlāk atmaksājas. Tāpat ēkā ir izveidota īpaša ventilācijas sistēma, kas izvada no nama esošo gaisu. Jā, kopumā šis mūsu ieceres dzīvojamās mājas celtniecību, kaut arī būvējām to paši saviem spēkiem, sadārdzināja apmēram divas reizes. Bet šodien, vadoties no mūsu pieredzes, varu sacīt, ka tas noteikti bija tā vērts un atmaksājas. Ņemot vērā, ka ziemā rēķini ir vie-

«Tornišu» saimnieki Anna un Pēteris Ozoliņi.

Iespējams, nākotnē vecais ūdenstornis iegūs «otro elpu».

ni, vasarā – citi, tie gada laikā izlīdzinās. Vidēji rēķins par elektrību vasarā, kaut mums nemitīgi strādā kondicionieris, līdz šim bija ap 100 eiro, ziemā – ap 150 eiro. Bet, protams, nezinām, kā rēķins mainīsies tagad, kad elektrības cenas ir sakāpušas debesīs, - prāto Pēteris.

Loģisks solis

- Visas iekārtas darbojas ar elektrību, tāpēc bija tikai loģiski, ka jādoma par to, kā varētu samazināt tās izmaksas. Tā nonācām pie saules baterijām, - stāsta Anna. - Mēs vispār cenšamies ievērot zaļo dzīvesveidu, šķirojam atkritumus un tā. Saules baterijas likās kā vēl viens solis tuvāk mūsu idejām, kā arī vēlējamies būt neatkarīgāki. Arī maniem vecākiem mājās ir saules baterijas, ēka tiek apkurināta ar elektrību, un viņi par šo savu iniciatīvu stāstīja tikai pozitīvas lietas. Esam aprēķinājuši, ka apmēram astoņu gadu laikā atpelnīsim saules bateriju iegādes un uzstādīšanas izdevumus, - piebilst Anna.

Sarunbiedri stāsta – par saules bateriju iegādi un uzstādīšanu sākuši interesēties apmēram pirms gada. Tad arī sākuši izziņāt, kādi ir piedāvājumi. Anna teic – paveicies, ka šajā laikā arī bijis pieejams valsts atbalsts atjaunojamo energoresursu izmantošanai.

- Papētot vairāk, sapratām, ka atbilstam visiem finanšu institūci-

jas «Altum» noteiktajiem kritērijiem. Tad kāpēc nedarīt? Jā, pirmās izmaksas bija lielas. Atkal apsēdāmies un rēķinājām. Tik un tā iznāca, ka bateriju uzstādīšana ir izdevīga. Vidēji mēnesī patērējam ap 550 kilovatiem elektrības.

Tas bija iepriekš, bet tagad mums vēl ir iegādāts elektroauto. Tātad jāņem vērā, ka arī tā uzlāde patēriņu palielina.

Konsultējāmies ar vadošajiem elektrības piegādātājiem Latvijā. Neteikšu, ka viņu piedāvājums mūs ļoti apmierināja. Tajā pašā laikā pavecās, ka tieši tobrīd Latvijas tirgū ienāca jauns «spēlētājs» no Igaunijas. Cenas ziņā tā piedāvājums bija kaut kur pa vidu, bet vilinošs likās priekšlikums, ka atšķirībā no pārējiem saules baterijas kompānija var uzstādīt kaut vai tajā pašā dienā, kamēr pārējie to solījās izdarīt vien vasaras beigās. Mums kā patērētājiem tas nebija izdevīgi, jo tieši vasara ir laiks, kad baterijas strādā visintensīvāk, uzkrājot enerģiju.

Tagad ir tā, ka saražoto elektrību, ko nepatērējam, uzkrājam tādā kā «bankā» un izmantosim tad, kad tas būs nepieciešams. Baterijas uzstādījām pirms Jāņiem. Var teikt, ka vasaras mēnešos par elektrību faktiski neesam maksājuši neko, tikai 30 eiro mēnesī, kas ir obligātā maksa par citiem pakalpojumiem, - stāsta Anna.

Nav tik melns, kā viņu mālē

Interesanti arī, ka «Tornišos» saules baterijas nav izvietotas uz dzīvojamās ēkas jumta, bet gan uz zemes. Pēteris skaidro – pamatojums tam pavisam vienkāršs. Proti, līdzās esošais ūdenstornis.

Pēcpusdienās tas sāk mest ēnu un līdz ar to, esot uz nama jumta, baterijas vairs nebūtu efektīvas. Bez tam nams uzbūvēts vietā, kuru vairāk apspīd rīta saule. Līdz ar to risinājums – novietot baterijas uz zemes – likās pareizākais.

- Manuprāt, šāds variants mums nemaz netraucē. Kopā viss projekts mums izmaksāja ap desmit tūkstošiem eiro, apmēram trīsarpus tūkstošus kā atbalsta maksājumu saņēmām no valsts. Šajās izmaksās ietilpst gan iekārtu iegāde, gan uzstādīšana, - skaidro Pēteris. - No mūsu puses bija nepieciešami vien finansiālie ieguldījumi. Nebija jāraksta nedz projekts, nedz citi dokumenti, to visu izdarīja kompānija, kura uzstādīja saules baterijas. Cik zinu, pilsētās šis dokumentālais process ir nedaudz sarežģītāks, lauku teritorijās – vienkāršāks. Vienkāršoti, soli pa solim, visu procesu no ieceres līdz realizācijai var raksturot pāris vārdos. Proti, vispirms jāizzina kompāniju, kas piedāvā šādu pakalpojumu, piedāvājums un jāizvēlas sev tikamākais. Jāsazinās ar uzņēmumu. Šajā punktā gan jābūt uzmanīgiem, jo katram uzņēmumam ir savi, arī diezgan atšķirīgi piedāvājumi. Tad par savu ieceri jāinformē «Sadales tīkli», kas māj-saimniecībā arī uzstādīs «viedo skaitītāju». Tālāk jau ir tehniskas dabas jautājumi.

Anna un Pēteris atzīst – lai arī saules baterijas uzstādītas vien šovasar, ir pārliecināti, ka tā bija pareiza izvēle. Jaunieši iesaka – lai arī sākumā kādu var baidīt daudzie dokumenti, kas jākārt, izvēloties šādu, alternatīvu elektrības ieguves veidu, «velns nav tik melns, kā viņu mālē». Vajag tikai sākt darīt, un viss izdosies.

Indra Cehanoviča
Autores foto

MAF

Mediju atbalsta fonds
Projektu finansē Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem
Par lappuses saturu atbild raksta autors